

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

รายงานการประชุม

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.)

ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒

วันพุธที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เวลา ๑๓.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมกระทรวงยุติธรรม ๑ ชั้น ๙ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

ผู้มาประชุม

๑.	รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง	ประธานกรรมการ
๒.	ปลัดกระทรวงการคลัง
นายยุทธนา หยิมการุณ (ผู้แทน)
รองปลัดกระทรวงการคลัง ด้านบริหาร	กรรมการ
๓.	ปลัดกระทรวงมหาดไทย
นายนิเวศน์ หาญสมุทร์ (ผู้แทน)
ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย	กรรมการ
๔.	ปลัดกระทรวงยุติธรรม
ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฏ์ วิศิษฏ์สรอรรถ	กรรมการ
๕.	ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
นายชยธวัช อดิแพทย์ (ผู้แทน)
ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย	กรรมการ
๖.	อัยการสูงสุด
นายเชิดศักดิ์ หิรัญสิริสมบัติ (ผู้แทน)
รองอัยการสูงสุด	กรรมการ
๗.	เจ้ากรมพระธรรมนูญ
พลเรือเอก ปรีชาญ จามเจริญ	กรรมการ
๘.	ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
พลตำรวจตรี มนัส ศิกษมัต (ผู้แทน)
ผู้บังคับการกองคดีอาญา	กรรมการ

๙. เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา
นายวรรณชัย บุญบำรุง (ผู้แทน)
รองเลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑๐. เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
นายวรวิทย์ สุขบุญ
๑๑. เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
ร้อยตำรวจเอก ไพรัตน์ เทศพานิช (ผู้แทน)
ผู้อำนวยการกองกฎหมาย
๑๒. เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
นายวีรวัฒน์ เต็งอำนวยการ (ผู้แทน)
รองเลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
๑๓. เลขานุการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
นางสาววรรณ พลิกามิน (ผู้แทน)
ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาทางสังคม
๑๔. เลขานุการคณะรัฐมนตรี
นายธีระพงษ์ วงศ์ศิระวิลาส
๑๕. เลขานุการสำนักงานศาลปกครอง
นายอติโชค ผลดี
รองเลขานุการสำนักงานศาลปกครอง
รักษาการในตำแหน่งเลขานุการสำนักงานศาลปกครอง
๑๖. เลขานุการสำนักงานศาลยุติธรรม
นายสรารุช เบญจกุล
๑๗. เลขานุการเนติบัณฑิตยสภา
หม่อมราชวงศ์ ประเดิมสวัสดิ์ สวัสดิวัตน์ (ผู้แทน)
ผู้อำนวยการกองบริการ
๑๘. นายกสภานายความ
นายทัศนัย ไชยแขวง (ผู้แทน)
อุปนายกฝ่ายต่างประเทศ
๑๙. ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม
นายธวัชชัย ไทยเขียว
รองปลัดกระทรวงยุติธรรม
๒๐. ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ
นางวิยดา โชติรัตน์ศิริ
รองผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ
๒๑. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
ศาสตราจารย์พิเศษกิติพงษ์ อรุณพัฒน์พงศ์
๒๒. คณะบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่าของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรชัย วิสุทธิศักดิ์
คณะบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๒๓.	คณบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่าของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสถียรภาพ นาหลวง คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	กรรมการ
๒๔.	ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม นายวัลลภ นาคบัว	เลขานุการ
๒๕.	รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม นางสาวนันทศรี เตพดลไชย	ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๖.	รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม นางสาวสุพรรณิ ประเสริฐทองกร	ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ไม่มาประชุม

๑.	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกระบวนการยุติธรรม ศาสตราจารย์สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล	ติตราชการ
๒.	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต	ติตราชการ
๓.	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน	ติตราชการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑.	นายสมณ พรหมรส	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๒.	นางนงภรณ์ รุ่งเพ็ชรวงศ์	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๓.	นายชปภัค บุรณะสิงห์	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๔.	นางสาวดวงดาว เกียรติพิศาลสกุล	คณะทำงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๕.	พันตำรวจเอก อุกฤษฏ์ ศรีเสือขาม	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
๖.	นายฐมพร พานสร้อย	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
๗.	นายสถาพร สอนเสนา	กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
๘.	นางกนิษฐกา พานิชชอบ	กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
๙.	นางผจงจิตต์ วงศ์ธีรญาณเดช	สำนักงานศาลปกครอง
๑๐.	นางสาวดนูชญา ภูมิตนไพศาล	สำนักงานศาลปกครอง
๑๑.	ร้อยเอก สุทธิศักดิ์ วิชาลาภรณ์	กรมพระธรรมนูญ
๑๒.	นายไพรัตน์ ทรัพย์อนันต์	กระทรวงมหาดไทย
๑๓.	นางสาวอัญชลิ กัลยา	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
๑๔.	นางสาวกฤษณา สีนวลสด	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
๑๕.	นางสาวพรพรรณ จรรยาศิริ	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
๑๖.	นายชาติรี จันทร์เพ็ญ	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๗.	นางอุษา จันพลอย บุญเปี่ยม	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๘.	นางสาวอรวรรณ ปานคง	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๙.	นางประชุมภร นนทธีระสวัสดิ์	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒๐.	นางสาวกนกวรรณ ขวัญดี	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒๑.	นางสาวสุทิสา น้อมรักษา	สำนักงานกิจการยุติธรรม

๒๒. นางสาวปริญานุช สันติวงษ์	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒๓. นางสุพิชฌาย์ ญาณวรสิทธิ์เดช นุชทัต	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒๔. นางสาวกมลชนก ดุริยประภกิจ	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒๕. นางสาวอิสริยา สันติธรรม	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒๖. นางสาวกุลฉัตร พรหมณโชติ	สำนักงานกิจการยุติธรรม

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ในฐานะประธานกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ได้กล่าวต้อนรับและขอบคุณกรรมการทุกท่านที่เข้าร่วมการประชุม และได้กล่าวขอบคุณคณะอนุกรรมการทุกคณะที่ร่วมกันขับเคลื่อนภารกิจและนำเสนอผลการปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการเข้าสู่การประชุมในวันนี้ ทั้งในเรื่องของแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ และเรื่องที่สังคมให้ความสนใจคือสถานการณ์ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรม

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑

ฝ่ายเลขานุการได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า ตามที่ได้มีการประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๕/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ นั้น ฝ่ายเลขานุการได้จัดส่งรายงานการประชุมดังกล่าวไปยังคณะกรรมการฯ เรียบร้อยแล้วเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒ ซึ่งไม่มีกรรมการท่านใดประสานขอแก้ไขรายงานการประชุม จึงเสนอที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณารับรองรายงานการประชุม

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

๓.๑ ผลการดำเนินการตามมติที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.)

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานความคืบหน้าผลการดำเนินการตามมติ กพยช. ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๔ เรื่อง ประกอบด้วย เรื่องเพื่อทราบ จำนวน ๓ เรื่อง และเรื่องเพื่อพิจารณาจำนวน ๑ เรื่อง ดังนี้

๑. เรื่องเพื่อทราบ จำนวน ๓ เรื่อง

๑.๑ รายงานความคืบหน้าการดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมภายใต้กรอบการขับเคลื่อนภารกิจของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ที่ประชุมมีมติรับทราบความคืบหน้าการดำเนินกิจกรรมตามแผนการปฏิรูปประเทศที่มีความจำเป็นเร่งด่วน (Quick Win) จำนวน ๓ เรื่อง ได้แก่ ๑) โครงการรับแจ้งความทุกท้องที่ ๒) โครงการห้ามนำผู้ต้องหาออกแถลงข่าวต่อหน้าสื่อมวลชน และ ๓) โครงการทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจ และมอบหมายฝ่ายเลขานุการประสานกระทรวงยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการและติดตามกิจกรรมตามแผนปฏิรูปประเทศที่มีความจำเป็นเร่งด่วน รวมทั้งประเด็นอภิปรายของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ซึ่งฝ่ายเลขานุการได้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อ

ติดตามความคืบหน้ากิจกรรมตามแผนปฏิรูปประเทศที่มีความจำเป็นเร่งด่วน สรุปได้ดังนี้ ๑) โครงการรับแจ้งความทุกท้องที่ อยู่ระหว่างการเสนอของบประมาณ ๒) โครงการทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒ ๓) โครงการห้ามนำผู้ต้องหาออกแถลงข่าวต่อหน้าสื่อมวลชน ได้มีการเสนอแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาดำเนินการต่อไป

๑.๒ ผลการดำเนินงานตามมติที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ที่ประชุมมีมติรับทราบผลการดำเนินงาน และมอบหมายให้คณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้รับประเด็นไปพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑) แนวทางการปกปิดประวัติการกระทำความผิดอาญาของเด็กและเยาวชน ควรพิจารณาถ้อยคำว่าระหว่างปกปิดหรือห้ามมิให้เปิดเผยหรือนำประวัติการกระทำความผิดอาญาของเด็กหรือเยาวชนไปพิจารณาให้เป็นผลร้ายหรือเป็นการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมแก่เด็กและเยาวชน รวมถึงการจัดเก็บประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนไว้เพื่อประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม แต่ไม่เปิดเผยเป็นการทั่วไปเพื่อให้โอกาสเด็กและเยาวชนได้มีโอกาสในการศึกษาและการประกอบอาชีพ

๒) สถานการณ์ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรม ควรกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกมิติ ดังนี้ (๑) มาตรการกำกับดูแลการนำเสนอเนื้อหาหรือข้อมูลผ่านสื่อของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นการสร้างกระแส ชื่นนำ หรือบิดเบือนอันจะนำมาซึ่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม โดยอาจพิจารณาให้มีหน่วยงานกลางหรือคณะทำงานชี้แจงข้อมูลในประเด็นที่ประชาชนยังไม่มีความเชื่อมั่นโดยเร็ว (๒) มาตรการกำกับดูแลทนายความที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมในการประกอบวิชาชีพ รวมถึง มาตรการกำกับดูแลบุคคลหรือองค์กรที่ให้คำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่อาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม (๓) การแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในกระบวนการ ยุติธรรมให้กำหนดเป็นแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว และกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการให้ชัดเจน

ในการนี้ ฝ่ายเลขานุการได้บรรจุเรื่องแนวทางการปกปิดประวัติการกระทำความผิดอาญาของเด็กและเยาวชนเป็นส่วนหนึ่งของวาระการพิจารณาของคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒ และจะได้รายงานความคืบหน้าให้ที่ประชุมทราบต่อไป ส่วนประเด็นสถานการณ์ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมจะได้นำเสนอรายละเอียดในวาระเพื่อทราบที่ ๓.๓

๑.๓ ความคืบหน้าการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ ระหว่างเดือนสิงหาคม-ปัจจุบัน ที่ประชุมมีมติรับทราบผลการดำเนินงาน และมอบหมายคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ และคณะอนุกรรมการพัฒนาความรู้และส่งเสริมคุณธรรมแก่บุคลากรในงานยุติธรรม ปรับวิธีการนำเสนอผลงานโดยเน้นผลสำเร็จของการดำเนินงานที่เป็น Highlight ปัญหาอุปสรรคหรือข้อขัดข้องที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้พร้อมแนวทางการแก้ไขปัญหา และระบุหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือต้องนำไปปฏิบัติ โดยอาจจัดทำในลักษณะแผนงาน เพื่อให้มีการมอบหมายการดำเนินงานที่ชัดเจนและเพื่อให้หน่วยงานสามารถใช้เป็นเอกสารอ้างอิงในการขอรับการจัดสรรงบประมาณและการขออัตรากำลังได้ ซึ่งฝ่ายเลขานุการของคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ และคณะอนุกรรมการพัฒนาความรู้และส่งเสริมคุณธรรมแก่บุคลากรในงานยุติธรรม ได้ปรับวิธีการนำเสนอผลงานตามข้อสังเกตของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติเรียบร้อยแล้ว

๒. เรื่องเพื่อพิจารณา จำนวน ๑ เรื่อง คือ แผนการประชุม กพยช. ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบแผนการประชุม กพยช. ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ และมอบหมายฝ่ายเลขานุการรับประเด็นต่างๆ ไปปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานของอนุกรรมการในด้านที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑) ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐, ร่าง พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. และ ร่าง พ.ร.บ. การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. เพื่อให้การกำหนดมาตรการในการแลกเปลี่ยนข้อมูลมีความชัดเจนและเป็นไปตามกฎหมาย

๒) ศึกษาสถานการณ์/สถิติ/สภาพปัญหาของการใกล้เกลี่ยร่งรับข้อพิพาท และการอนุญาตตุลาการในปัจจุบัน ว่าสามารถยุติข้อพิพาทหรือมีส่วนช่วยลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมได้หรือไม่อย่างไร รวมถึงขอบเขตการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ ศาล กระทรวงยุติธรรม ฝ่ายปกครอง เป็นต้น

๓) แนวทางการปกปิดประวัติการกระทำความผิดอาญาของเด็กและเยาวชน ควรพิจารณาถ้อยคำว่าระหว่างปกปิดหรือห้ามมิให้เปิดเผยหรือนำประวัติการกระทำความผิดอาญาของเด็กหรือเยาวชนไปพิจารณาให้เป็นผลร้ายหรือเป็นการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมแก่เด็กและเยาวชน รวมถึงการจัดเก็บประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนไว้เพื่อประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม แต่ไม่เปิดเผยเป็นการทั่วไปเพื่อให้โอกาสเด็กและเยาวชนได้มีโอกาสในการศึกษาและการประกอบอาชีพ

๔) สถานการณ์ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรม ควรกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกมิติ ดังนี้ (๑) มาตรการกำกับดูแลการนำเสนอเนื้อหาหรือข้อมูลผ่านสื่อของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นการสร้างกระแส ชื่นนำ หรือบิดเบือนอันจะนำมาซึ่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม โดยอาจพิจารณาให้มีหน่วยงานกลางหรือคณะทำงานชี้แจงข้อมูลในประเด็นที่ประชาชนยังไม่มีความเชื่อมั่นโดยเร็ว (๒) มาตรการกำกับดูแลทนายความที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมในการประกอบวิชาชีพ รวมถึง มาตรการกำกับดูแลบุคคลหรือองค์กรที่ให้คำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่อาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม (๓) ในการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม ให้กำหนดเป็นแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว และกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการให้ชัดเจน

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานความคืบหน้าการดำเนินงาน ดังนี้ ๑) การศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม และจะได้รายงานความคืบหน้าให้ที่ประชุมทราบต่อไป ๒) การศึกษาสถานการณ์/สถิติ/สภาพปัญหาของการใกล้เกลี่ยร่งรับข้อพิพาท และการอนุญาตตุลาการ อยู่ระหว่าง การพิจารณาของคณะอนุกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม และจะได้รายงานความคืบหน้าให้ที่ประชุมทราบต่อไป ๓) แนวทางการปกปิดประวัติการกระทำความผิดอาญาของเด็กและเยาวชน ฝ่ายเลขานุการได้บรรจุเรื่องดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของวาระการพิจารณาของคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒ และจะได้รายงานความคืบหน้าให้ที่ประชุมทราบต่อไป ๔) สถานการณ์ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรม ฝ่ายเลขานุการจะได้นำเสนอรายละเอียดในวาระเพื่อทราบที่ ๓.๓

/ประเด็นอภิปราย...

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. ประธานกรรมการ ได้กล่าวถึงการให้โอกาสเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ซึ่งไม่ได้กระทำความผิดโดยสันดาน แต่อาจเกิดจากสาเหตุทางสภาพแวดล้อมหรือการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดนั้น ควรได้รับโอกาสในการศึกษาและการประกอบอาชีพ การบันทึกข้อมูลประวัติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนและผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานนั้น อาจเป็นการบันทึกข้อมูลไว้ในระยะเวลาอันสมควรและเปิดเผยเฉพาะในกรณีที่เป็นหรือเฉพาะสายงานที่เกี่ยวข้อง เช่น งานด้านความมั่นคง เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ได้รับโอกาสในการศึกษาและการประกอบอาชีพที่ดีต่อไป

๒. ปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมเพิ่มเติมว่าคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ได้พิจารณาในประเด็นปัญหาเรื่อง การจัดการประวัติผู้กระทำความผิด ซึ่งพบปัญหาในทางปฏิบัติหลายประการ ประการแรกคือปัญหาการนำประวัติอาชญากรรมไปใช้ประโยชน์ในการป้องกันอาชญากรรม โดยไม่ได้คำนึงถึงการให้โอกาสผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะกับเด็กและเยาวชนและผู้กระทำความผิดในบางกรณี ประเด็นที่สองคือ ระบบการเก็บข้อมูลประวัติอาชญากรรมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยังไม่มีครบถ้วน เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านระยะเวลา และกระบวนการในการส่งต่อข้อมูลเมื่อศาลหรืออัยการมีคำสั่งแล้ว ทางคณะอนุกรรมการฯ จึงได้มีแนวคิดที่จะพัฒนาวิธีการจัดเก็บข้อมูลการกระทำความผิดซึ่งจะไม่ได้รวบรวมไว้ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติเพียงแห่งเดียว และกำหนดชัดเจนว่าข้อมูลประวัติอาชญากรรมที่จะเปิดเผยกับสาธารณะนั้นเป็นข้อมูลการกระทำความผิดที่ศาลพิจารณาพิพากษาแล้ว จากนั้นจะกำหนดต่อไปว่ากรณีใดบ้างที่จะสามารถเปิดเผยได้ หน่วยงานใดจะมีอำนาจในการเปิดเผยข้อมูล และเงื่อนไขในการเปิดเผย ซึ่งถ้ากรอบแนวคิดดังกล่าวผ่านการพิจารณาในชั้นคณะอนุกรรมการแล้วจะได้เสนอคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติต่อไป

มติที่ประชุม รับทราบผลการดำเนินงานตามมติคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) และมอบหมายให้คณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ รับประเด็นเรื่องแนวทางการจัดเก็บข้อมูลประวัติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนเพื่อให้โอกาสเด็กและเยาวชนได้มีโอกาสในการศึกษาและการประกอบอาชีพ และแนวทางการจัดเก็บประวัติอาชญากรรมในชั้นสอบสวน รวมถึงมาตรการในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องมานำเสนอ กพยช. พิจารณาต่อไป

๓.๒ ความคืบหน้าการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ ระหว่างเดือน ธันวาคม - ปัจจุบัน
ฝ่ายเลขานุการได้รายงานการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการฯ จำนวน ๔ คณะระหว่างเดือนธันวาคม จนถึงปัจจุบัน โดยมีวาระพิจารณาที่สำคัญ ดังนี้

๑. คณะอนุกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม มีการประชุม จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ และการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒ โดยมีวาระเพื่อพิจารณาหลักคือเรื่องร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๕)

๒. คณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ มีการประชุม จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒ ได้พิจารณาเรื่องสถานการณ์ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรม และครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒ ได้พิจารณาเรื่องการจัดการข้อมูลประวัติการกระทำความผิด

/๓. คณะอนุกรรมการ...

๓. คณะอนุกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญามีการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒ ได้พิจารณาเรื่องข้อเสนอการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ฉบับสมบูรณ์

๔. คณะอนุกรรมการด้านการปฏิรูปการพัฒนามาตรการต่อผู้กระทำผิดอาญาแทนการควบคุมตัวโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรวิชาชีพและชุมชน มีการประชุมจำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ และครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ได้พิจารณาเรื่อง การกำหนดมาตรการต่อผู้กระทำผิดอาญาแทนการควบคุมตัวในประเทศไทยที่มีประสิทธิภาพ

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. ฝ่ายเลขานุการ ได้ชี้แจงเพิ่มเติมในรายละเอียดการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการด้านการปฏิรูปการพัฒนามาตรการต่อผู้กระทำผิดอาญาแทนการควบคุมตัวโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรวิชาชีพและชุมชน ว่าเป็นประเด็นที่ได้รับมอบหมายจากสภาปฏิรูปประเทศซึ่งจะเน้นการเบี่ยงเบนคดีที่ไม่จำเป็นที่จะต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาทบทวนมาตรการลงโทษระดับกลาง (Intermediate sanction) ของต่างประเทศที่จะสามารถนำมาปรับใช้ในประเทศไทยได้ ซึ่งจะเป็นมาตรการที่ไม่ได้กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐเป็นผู้ดำเนินการเท่านั้น แต่จะเป็นการส่งเสริมให้องค์กรวิชาชีพและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย ทั้งนี้ เมื่อคณะอนุกรรมการได้พิจารณา กำหนดมาตรการดังกล่าวแล้วเสร็จจะได้เสนอคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติต่อไป

๒. ประธานกรรมการ ได้มีข้อสังเกตในเรื่องการรายงานผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการว่าในการประชุมแต่ละครั้งควรจะให้ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการได้รายงานผลการดำเนินงานพร้อมเอกสารประกอบให้ที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติรับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงาน พร้อมทั้งซักถามและให้ข้อเสนอแนะ

มติที่ประชุม รับทราบผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ระหว่างเดือนธันวาคม - ปัจจุบัน จำนวน ๔ คณะ และมอบหมายเลขานุการคณะอนุกรรมการรายงานผลการดำเนินงานเป็นรายอนุให้ กพยช. ทราบต่อไป

๓.๓ ความคืบหน้าการดำเนินงานเรื่องสถานการณ์ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานความเป็นมาของการดำเนินงานว่า ฝ่ายเลขานุการได้ทำการศึกษาและนำเสนอผลการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาสถานการณ์ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมให้คณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ซึ่งเป็นคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) พิจารณา รวมจำนวนทั้งสิ้น ๔ ครั้ง ในช่วงระหว่างเดือนสิงหาคม ๒๕๖๑ - เดือนมกราคม ๒๕๖๒ โดยคณะอนุกรรมการฯ ได้เห็นชอบสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรม พร้อมแผนปฏิบัติการระยะสั้น/ต่อเนื่อง และระยะยาวในเบื้องต้น และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) ได้มอบหมายให้สำนักงานกิจการยุติธรรมจัดการประชุมร่วมกับเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม อัยการสูงสุด และนายกฤษฎาภคินชัย เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๑ เพื่อหารือเกี่ยวกับสภาพปัญหาและการแก้ไขปัญหเกี่ยวกับสถานการณ์ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรม ให้มีความละเอียดรอบด้านมากยิ่งขึ้น โดยที่ประชุม

/ได้สะท้อน...

ได้สะท้อนสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขที่สำคัญเพิ่มเติมหลายประการ โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านกระบวนการยุติธรรมของสื่อสารมวลชนและการให้คำปรึกษาทางกฎหมายของทนายความและบุคคลที่มีใช้ทนายความ และมอบหมายให้สำนักงานกิจการยุติธรรมรวบรวมและประมวลข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขให้มีความครบถ้วน ชัดเจน

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ในคราวการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ ได้มีการหยิบยกสถานการณ์ความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมขึ้นอภิปราย พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปัญหาด้านสถานการณ์ความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ (๑) มาตรการกำกับดูแลการนำเสนอเนื้อหาหรือข้อมูลผ่านสื่อของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นการสร้างกระแส ชี้นำ หรือบิดเบือนอันจะนำมาซึ่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม โดยอาจพิจารณาให้มีหน่วยงานกลางหรือคณะทำงานชี้แจงข้อมูลในประเด็นที่ประชาชนยังไม่มี ความเชื่อมั่น โดยเร็ว (๒) มาตรการกำกับดูแลทนายความที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมในการประกอบวิชาชีพ รวมถึงมาตรการกำกับดูแลบุคคลหรือองค์กรที่ให้คำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่อาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม (๓) การแก้ไขปัญหาดังกล่าวซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในกระบวนการยุติธรรมให้กำหนดเป็นแผนระยะสั้น/ต่อเนือง และระยะยาว และกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการให้ชัดเจน จากนั้นฝ่ายเลขานุการ ยังได้หารือร่วมกับผู้แทนสมาคมและสภาวิชาชีพด้านสื่อมวลชน ประกอบด้วยประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ นายกษมาคมนักข่าว และนายโกศล สงเนียม นายกษมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนต่อสถานการณ์ความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมและแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตามที่คณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้มอบหมาย โดยผู้แทนสมาคมและสภาวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชนดังกล่าวได้สะท้อนสภาพปัญหาและให้ข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอข่าวสาร และข้อมูลของกลุ่มสื่อสารมวลชนที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาด้านการนำเสนอข่าวสารหรือข้อมูลที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม ซึ่งฝ่ายเลขานุการ ได้ประมวลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขจากการประชุมหารือต่าง ๆ และนำมาปรับปรุงสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในแต่ละส่วน เพื่อเสนอต่อที่ประชุมหารือระหว่างรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนอัยการสูงสุด และนายกษมาทนายความ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ซึ่งที่ประชุมได้เห็นชอบสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวพร้อมแผนปฏิบัติการระยะสั้น/ต่อเนือง และระยะยาว ทั้ง ๓ ส่วน โดยมอบหมายสำนักงานกิจการยุติธรรมดำเนินการปรับปรุงสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะพร้อมแผนปฏิบัติการระยะสั้น/ต่อเนือง และระยะยาวตามข้อเสนอแนะที่ได้จากที่ประชุมเพิ่มเติม และให้จัดทำหนังสือกราบเรียนนายกรัฐมนตรี เพื่อรายงานผลการดำเนินงานดังกล่าว ความยาวไม่เกิน ๓ แผ่น ครั้ง โดยให้มีแผนภาพ บทสรุป (summary) รายงานฉบับสมบูรณ์ และแนบโครงการหรือแผนปฏิบัติการแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เป็นรูปธรรมและครบถ้วน เพื่อให้หน่วยงานอื่น ๆ สามารถนำรายงานไปต่อยอดและใช้ประโยชน์ได้

ฝ่ายเลขานุการได้ดำเนินการตามที่ที่ประชุมดังกล่าวมอบหมายแล้ว และได้จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน เรื่อง สถานการณ์ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมเพื่อเสนอ นายกรัฐมนตรีพิจารณาเรียบร้อยแล้ว โดยมีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

/๑) ที่มาของ...

๑) ที่มาของสาเหตุและสภาพปัญหาที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม ได้ศึกษาสภาพปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมพร้อมทั้งข้อเท็จจริงของคดีที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานของคณะกรรมการอำนวยการศูนย์อำนวยการติดตามและแก้ไขปัญหาการดำเนินคดีสำคัญ (ศอตส.) จำนวนทั้งสิ้น ๒๘ คดี และคดีที่มาจากสื่อ ๓๙ คดี ผลการสำรวจความคิดเห็นจากโพลและสื่อต่าง ๆ รวมไปถึงรายงานผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อเสนอแนะทางการปฏิรูปด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมและนำเสนอผลการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม

๒) สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขสถานการณ์ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม ประกอบไปด้วย ๓ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ การยกระดับคุณภาพการให้บริการด้านกระบวนการยุติธรรม เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน

สภาพปัญหา เกิดจากข้อจำกัดด้านคุณภาพการให้บริการด้านกระบวนการยุติธรรมแก่ประชาชนที่เป็นองค์ประกอบสำคัญและส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมของประชาชน จำนวน ๙ ด้าน ได้แก่ ๑. การดำเนินการสอบสวน ฟ้องร้องล่าช้า ๒. การไม่รับแจ้งความ ๓. การตั้งข้อหาหรือกำหนดฐานความผิดไม่ถูกต้องครบถ้วน ๔. การรวบรวมพยานหลักฐาน ๕. การติดตามตัวผู้ทำผิดมาลงโทษ ๖. การใช้ช่องทางกฎหมายประวิงคดี การรับรู้กฎหมาย ๗. การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่โดยมิชอบ ๘. ความเหลื่อมล้ำ ในกระบวนการยุติธรรม และ ๙. การกระทำความผิดซ้ำ

แนวทางแก้ไขปัญหา ต้องมีการยกระดับคุณภาพการให้บริการด้านกระบวนการยุติธรรมโดยมีข้อเสนอ จำนวน ๔ ด้าน ได้แก่ ๑. การพัฒนากระบวนการสอบสวนให้มีมาตรฐานและกำหนดเวลาในการส่งสำนวนการสอบสวนฟ้องร้องให้ชัดเจน ๒. เสริมสร้างการรับรู้กฎหมายและความเข้าใจต่อสิทธิของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ๓. พัฒนาระบบการตรวจสอบถ่วงดุลภายนอกหน่วยงานและทบทวนหรือปรับปรุงกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง และ ๔. การพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อประสิทธิภาพในการลงโทษและการบังคับโทษ โดยมีแผนปฏิบัติการระยะสั้นและระยะยาวในแต่ละส่วน

ส่วนที่ ๒ การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมขั้นพื้นฐานให้กับประชาชนอย่างทั่วถึงและตรงกลุ่มเป้าหมาย (Lack of Basic Understanding)

สภาพปัญหา เกิดจากการให้ข้อมูลหรือการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมพื้นฐานยังไม่ทั่วถึงและไม่ตรงกลุ่มเป้าหมาย

แนวทางการแก้ไขปัญหา ต้องมีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมพื้นฐานที่ถูกต้องให้กับประชาชนอย่างสม่ำเสมอ ทั่วถึง และเพิ่มมากขึ้น

ส่วนที่ ๓ การพัฒนากลไกหรือเครื่องมือในการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวสารด้านกระบวนการยุติธรรมหรือคดีที่ได้รับความสนใจเป็นการเฉพาะ (Specific Case)

สภาพปัญหา เกิดจากสาเหตุสำคัญ ๒ ประการ ได้แก่ ๑. กระบวนการสังเคราะห์ข่าวสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมหรือคดีที่ได้รับความสนใจเป็นการเฉพาะ (Specific Case) อาจมีการนำเสนอที่ไม่ครบถ้วน ซึ่งอาจนำไปสู่ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนและผิดพลาดในเนื้อหาสาระของข่าว และ ๒. มีกลุ่มบุคคลต่าง ๆ นำเสนอข้อมูล ความเห็นที่อาจไม่ถูกต้อง ไม่มีความชัดเจน หรือไม่สมบูรณ์ซึ่งอาจนำไปสู่ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนและผิดพลาดต่อกระบวนการยุติธรรม

/แนวทางแก้ไข...

แนวทางแก้ไขปัญหา ต้องมีการพัฒนากลไกหรือเครื่องมือเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับข่าวสารหรือข้อมูลในกระบวนการยุติธรรมหรือคดีที่ได้รับความสะดวกใจเป็นการเฉพาะ (Specific Case) เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูล ความคืบหน้าการดำเนินงานที่ถูกต้องรวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ เพื่อป้องกันมิให้มีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป นอกจากนี้ ยังกำหนดมาตรการเฉพาะกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่อาจนำเสนอข้อมูล ความเห็นที่ไม่ถูกต้อง ไม่มีความชัดเจน หรือไม่สมบูรณ์ซึ่งอาจนำไปสู่ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนและผิดพลาดต่อกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ มาตรการเฉพาะสำหรับสื่อมวลชน สำหรับทนายความ สำหรับข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐ และบุคคลหรือองค์กรที่ให้คำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายเป็นการเฉพาะ

ทั้งนี้ แนวทางการแก้ไขปัญหานี้จะต้องดำเนินการทั้งในระยะสั้นที่สามารถดำเนินการได้ทันทีและในระยะยาว อย่างไรก็ตามได้มีการริเริ่มดำเนินการแก้ไขปัญหาลงในบางส่วน แต่ยังมีอีกหลายแผนปฏิบัติการในแต่ละส่วนที่อยู่ระหว่างดำเนินการและยังมิได้มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมซึ่งสมควรจะได้มีการเร่งรัดและกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการพร้อมประเมินผลการดำเนินงานที่จะนำไปสู่การสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ภาคประชาชนอันจะนำมาซึ่งการยกระดับความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม ดังนี้

ส่วนที่ ๑ การยกระดับคุณภาพการให้บริการด้านกระบวนการยุติธรรมเพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน ได้แก่ แผนปฏิบัติการระยะสั้น/ต่อเนื่อง จำนวน ๒ แผน และแผนปฏิบัติการระยะยาว จำนวน ๑๒ แผน

ลำดับ	แผนปฏิบัติการระยะสั้น/ต่อเนื่อง
๑	โครงการรับแจ้งความทุกท้องที่ (ตร./สคก.)
๒	โครงการทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจ (ตร./ยธ./สภาทนายความฯ)

ลำดับ	แผนปฏิบัติการระยะยาว
๑	การกำหนดระยะเวลาขั้นตอนการสอบสวนและฟ้องร้องให้ชัดเจน พร้อมบทบังคับในร่าง พ.ร.บ. ระยะเวลาฯ (ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและ สคก.)
๒	การกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบนิติวิทยาศาสตร์ มาตรฐานกลางของการเก็บพยานหลักฐาน การตรวจพิสูจน์หลักฐาน (ตร./อส./สนว./กสพ.)
๓	การจัดให้มีศูนย์ติดตามข้อมูลคดีอาญาในชั้นสอบสวน (ตร./อส./กสพ.)
๔	การเสริมสร้างองค์ความรู้ให้กับพนักงานสอบสวน/เทคโนโลยี (ตร./ อส. /กสพ.)
๕	การจัดให้มีศูนย์ช่วยเหลือเหยื่อในคดีอาญา (ตร./ อส. /กสพ.)
๖	ร่าง พ.ร.บ. การสอบสวนคดีอาญา พ.ศ. (ตร./อส./สคก./ยธ.)
๗	ร่างแก้ไขเพิ่มเติม ป.วิ.อ. กำหนดเวลาส่งสำนวนการสอบสวนของ พงส. ให้แก่อัยการ ฯลฯ (ตร./อส./กสพ.)
๘	การพัฒนากรอบความร่วมมือในกระบวนการสืบสวนสอบสวนระหว่างพนักงานอัยการและตำรวจ (ตร./อส./กสพ.)
๙	การจัดให้มีมาตรการเพื่อคุ้มครองและปฏิบัติต่อผู้เสียหาย/ผู้ต้องหา/จำเลย/พยาน (ตร./อส./กสพ./ศย.)
๑๐	การพัฒนามาตรการแทนการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดอาญา (Non-Custodial Measures) (ศย./ตร./อส./ยธ.)
๑๑	การปรับปรุงโทษปรับในคดีอาญาโดยนำระบบโทษปรับตามความสามารถในการชำระของผู้กระทำความผิด (Day Fines System) มาใช้ (ศย./ตร./อส./ยธ.)
๑๒	การจัดทำกฎหมายทะเบียนประวัติอาชญากรรม (ตร./อส./ยธ สกธ./ศย.)

ส่วนที่ ๒ การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
ขั้นพื้นฐานให้กับประชาชนอย่างทั่วถึงและตรงกลุ่มเป้าหมาย (Lack of Basic Understanding) มีแผนปฏิบัติการ
ที่ต้องมีการเร่งรัดการดำเนินการ ได้แก่ แผนปฏิบัติการระยะยาว จำนวน ๒ แผน

ลำดับ	แผนปฏิบัติการสั้นและระยะยาวที่ต้องดำเนินการต่อเนื่อง
๑	พัฒนาช่องทางการส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่สอดคล้องต่อความต้องการ ด้วยวิธีการที่เหมาะสม (ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม)
๒	เร่งรัดการพัฒนาเอกสารและคู่มือแนวทางเสริมสร้างทักษะทางกฎหมายเพื่อนำไปบังคับใช้ใน หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการโดยเร็ว (ศธ.)

ส่วนที่ ๓ การพัฒนากลไกหรือเครื่องมือในการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวสาร
ด้านกระบวนการยุติธรรมหรือคดีที่ได้รับความสนใจเป็นการเฉพาะ (Specific Case) มีแผนปฏิบัติการที่ต้อง
เร่งรัดการดำเนินการ ได้แก่ แผนปฏิบัติการระยะสั้น/ต่อเนื่อง จำนวน ๕ แผน และแผนปฏิบัติการระยะยาว
จำนวน ๔ แผน

ลำดับ	แผนปฏิบัติการระยะสั้น/ต่อเนื่อง
๑-๓	๑. การบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเป็นลักษณะ Task force ที่เป็นศูนย์กลาง ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และรวดเร็วแก่ประชาชนและสื่อมวลชน ๒. สร้างกลไกการให้ข้อมูลคดีที่ได้รับความสนใจเป็นการเฉพาะ (Specific Case Management) ผ่านระบบ Website ในลักษณะเป็น Web Based Resource ๓. บังคับใช้กฎหมายทั่วไปอย่างเคร่งครัดกรณีมีผู้ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบทั้งทางแพ่ง และอาญา (ศย./อส./ตช./ยธ./สภานายความฯ)
๔-๕	๔. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อในการนำเสนอหรือเผยแพร่เนื้อหา ๕. การส่งเสริมบทบาทของสมาคมและสภาวิชาชีพด้านสื่อมวลชน (สสน.)
ลำดับ	แผนปฏิบัติการระยะยาว
๑-๔	การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ ๑. ประมวลกฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมการกระทำที่ส่งผล กระทบต่อกระบวนการยุติธรรม ๒. พ.ร.บ. ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ให้ครอบคลุมการนำเสนอหรือ เผยแพร่เนื้อหาที่ไม่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมหรือคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณา ๓. พ.ร.บ. ทนายความฯ และข้อบังคับมรรยาททนายความฯ ให้ครอบคลุมประเด็นการให้คำปรึกษา ทางกฎหมายของทนายความ และการกำกับดูแลการให้คำปรึกษาทางกฎหมายของบุคคลที่ไม่ใช่ ทนายความ ระบบการบริหารจัดการคดีมรรยาททนายความ การกำหนดอัตราโทษให้มีความ หลากหลาย การเปิดเผยพฤติกรรมทนายความที่ถูกลงโทษเป็นการทั่วไป การให้ทนายความหยุดการ ปฏิบัติหน้าที่ชั่วคราวในคดีที่เป็นพฤติกรรมร้ายแรงหรือเป็นลักษณะการกระทำที่ผิดกฎหมายอาญา ๔. กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับวินัยข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐทุกประเภท (ยธ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)

ในการนี้ฝ่ายเลขานุการฯ อยู่ระหว่างการจัดทำหนังสือกราบเรียนนายกรัฐมนตรื เพื่อรายงานผลการดำเนินงานดังกล่าวพร้อมแผนภาพ บทสรุป (Summary) รายงานฉบับสมบูรณ์ รวมถึง โครงการหรือแผนปฏิบัติการแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรมและครบถ้วน เพื่อให้หน่วยงานอื่น ๆ สามารถนำรายงานไปต่อยอดและใช้ประโยชน์ได้

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีการอภิปรายอย่างกว้างขวาง ซึ่งสรุปประเด็นการอภิปรายตามสภาพปัญหา และแนวทางการแก้ไขสถานการณ์ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม ออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

๑. สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขสถานการณ์ความเชื่อมั่นของประชาชน ต่อกระบวนการยุติธรรมในด้านการยกระดับคุณภาพการให้บริการด้านกระบวนการยุติธรรมเพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน

๑.๑ ผู้แทนอัยการสูงสุด ได้ให้ข้อสังเกตถึงความสอดคล้องของแนวทางการแก้ไขปัญหาว่าแนวทางการแก้ไขปัญหาในระยะยาวหลายเรื่องนั้นตรงกับสภาพปัญหามากกว่าแนวทางในระยะสั้น และสามารถดำเนินการได้ทันทีเพราะเป็นการดำเนินงานที่ไม่ต้องใช้งบประมาณ สามารถใช้ทรัพยากรบุคคล และข้อมูลที่มีอยู่ดำเนินการได้ สำหรับปัญหาเรื่องการสอบสวน/ฟ้องร้องที่ล่าช้านั้น ส่วนหนึ่งเกิดจากการส่งสำนวนการสอบสวนเพิ่มเติมกลับมาล่าช้า และกรณีที่ผู้ต้องหาหลบหนีในชั้นการประกันตัว ทำให้ต้องรอสำนวนและไม่สามารถจำหน่ายออกไปได้ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาพร้อมกันต่อไป

๑.๒ ผู้แทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ได้ชี้แจงในส่วนของแนวทางการแก้ไขปัญหาระยะสั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการพัฒนากระบวนการสอบสวนให้มีมาตรฐานและกำหนดเวลาในการส่งสำนวนการสอบสวนฟ้องร้องให้ชัดเจนซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีคำสั่ง เรื่อง การอำนวยความสะดวกยุติธรรมในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวนและมาตรการควบคุม ตรวจสอบ เฝ้าระวังการสอบสวน คดีอาญา ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าจะต้องดำเนินการสอบสวนให้เสร็จสิ้นตามระยะเวลาที่กำหนด แต่เนื่องจากสภาพปัญหาในปัจจุบันมีความผิดอาญาบางประเภทที่มีลักษณะยุ่งยากซับซ้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความผิดทางด้านเศรษฐกิจ ความผิดทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งเป็นคดีที่ต้องอาศัยความละเอียดรอบคอบ ประกอบกับพนักงานสอบสวนมีปริมาณคดีค่อนข้างมากและมีปัญหาการโอนย้ายของพนักงานสอบสวน ซึ่งขณะนี้สำนักงานตำรวจแห่งชาติอยู่ระหว่างเร่งพิจารณาหาแนวทางจัดสวัสดิการเพื่อเป็นแรงจูงใจให้พนักงานสอบสวนยังอยู่ในสายงานการสอบสวน สำหรับการแก้ไขปัญหาในระยะยาวนั้นควรจะมุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการป้องกันอาชญากรรม รวมถึงช่วยลดปัญหาปริมาณคดีล้นมือของพนักงานสอบสวนให้น้อยลงได้

ในส่วนของฐานข้อมูลหมายจับของสำนักงานตำรวจแห่งชาตินี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะบันทึกเฉพาะหมายจับที่ตำรวจขอให้ศาลออกหมายให้เท่านั้น ส่วนหมายจับที่ศาลออกเองหรือหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายอื่นๆนั้นจะไม่ได้อยู่ในฐานข้อมูลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งทำให้ข้อมูลในการติดตามจับกุมไม่ครบถ้วน แต่ในปัจจุบันได้มีการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูลแบบบูรณาการ โดยจะมีข้อมูลบันทึกอยู่ในระบบฐานข้อมูล และได้กำหนดให้มีเจ้าภาพรับผิดชอบอย่างชัดเจน เช่น ในกรณีที่ศาลในท้องที่ใดเป็นผู้ออกหมายจับก็จะประสานให้เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่นั้นเป็นผู้รับผิดชอบติดตามจับกุม ซึ่งแนวทางดังกล่าวจะสามารถแก้ไขปัญหาด้านความล่าช้า และพัฒนาการให้บริการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มากยิ่งขึ้น

/นอกจากนี้...

นอกจากนี้ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติยังได้ชี้แจงความคืบหน้า การดำเนินโครงการรับแจ้งความทุกท้องที่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ออกหนังสือเวียนกำชับให้สถานีตำรวจ ทุกท้องที่รับแจ้งความร้องทุกข์คดีอาชญากรรมต่างท้องที่ และจะต้องสอบปากคำผู้เสียหายเพื่อให้เกิดความ สะดวกรวดเร็วแก่ประชาชน ไม่ต้องเสียเวลาและค่าเดินทางไปแจ้งความที่สถานีตำรวจท้องที่เกิดเหตุ แต่สามารถแจ้งความได้ที่สถานีตำรวจทุกแห่งทั่วประเทศ ก่อนจะต้องส่งเรื่องให้กับสถานีตำรวจท้องที่ ที่เกิดเหตุดำเนินการต่อไป สำหรับในประเด็นการอายัดตัวผู้ต้องขังสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีแนวทางปฏิบัติ ที่ชัดเจน แต่ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติเพราะการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งจะต้องบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางการแก้ไข ต่อไป

๑.๓ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ได้ชี้แจงให้ที่ประชุมทราบในประเด็น สภาพปัญหาเรื่องความล่าช้า ว่าประธานศาลฎีกาได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการของศาลไว้อย่างชัดเจน กล่าวคือ ศาลชั้นต้นพิจารณาไม่เกิน ๒ ปี นับแต่วันรับเรื่อง ศาลอุทธรณ์พิจารณาไม่เกิน ๖ เดือน นับแต่วัน รับเรื่อง และศาลฎีกาพิจารณาไม่เกิน ๑ ปี นับแต่วันรับเรื่อง นอกจากนี้ ประธานศาลฎีกาได้ออกระเบียบ ราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยระยะเวลาในการจัดพิมพ์คำพิพากษาศาลชั้นต้น พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้เมื่อศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คู่ความฟังแล้ว ให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนส่ง ร่างคำพิพากษา หรือคำสั่งให้เจ้าพนักงานศาลจัดพิมพ์คำพิพากษาหรือคำสั่งให้เรียบร้อยเพื่อให้คู่ความสามารถ คัดถ่ายสำเนาได้ภายใน ๗ วัน นับแต่วันอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น และผู้พิพากษาหัวหน้าศาล มีหน้าที่ตรวจสอบและติดตาม หากมีกรณีไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด ให้หัวหน้าส่วนราชการรายงานไปยังเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม พร้อมระบุเหตุผลความจำเป็น เพื่อนำเสนอคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมหรือคณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรม แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาเหตุแห่งความล่าช้า ซึ่งระเบียบดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

ส่วนสภาพปัญหาการใช้ช่องทางกฎหมายประวิงคดีนั้น ประธานศาลฎีกา ได้กำหนดให้การใช้ดุลยพินิจของผู้พิพากษาจะต้องมีการตรวจสอบโดยผู้พิพากษาหัวหน้าศาลหรืออธิบดี ผู้พิพากษาแล้วแต่กรณี เพื่อให้การพิจารณาเกิดความรอบคอบ และเพื่อป้องกันไม่ให้ใช้เป็นช่องทางในการ ประวิงคดีได้อีก สำหรับประเด็นสภาพปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำในกระบวนการยุติธรรมโดยเฉพาะ เรื่องการประกันตัวนั้น สำนักงานศาลยุติธรรมได้บูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และได้ประสานงาน อย่างใกล้ชิดกับกรมคุมประพฤติในเรื่องการใช้อุปกรณ์ติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) ให้มีการใช้ประโยชน์เพิ่มมากขึ้น สำหรับในกรณีการกระทำความผิดที่มีอัตราโทษสูงนั้นได้มีการพิจารณา ใช้อุปกรณ์ติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) ควบคู่กับการใช้พระราชบัญญัติมาตรการกำกับ และติดตามจับกุมผู้หลบหนีการปล่อยชั่วคราวโดยศาล พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่ามีมาตรการกำกับ และผู้ถูกปล่อยชั่วคราวและการติดตามจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีได้ นอกจากนี้ สำนักงาน ศาลยุติธรรมอยู่ระหว่างการพิจารณาออกแนวทางการปฏิบัติสำหรับการใช้อุปกรณ์ติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) ควบคู่กับการใช้พระราชบัญญัติดังกล่าวซึ่งจะสามารถช่วยลดความเหลื่อมล้ำ ของประชาชนในกระบวนการยุติธรรมได้อีกทางหนึ่ง

เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ยังได้ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรการ ตำรวจศาลตามที่ประธานกรรมการได้สอบถาม ว่าขณะนี้มิได้มีการจัดตั้งศูนย์รักษาความปลอดภัยที่จะรองรับ เจ้าพนักงานตำรวจศาล ตามที่สถานีดับเพลิงแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบ ร่างพระราชบัญญัติเจ้าพนักงาน

ตำรวจศาล พ.ศ. ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการนำขึ้นทูลเกล้าประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป โดยร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๙๐ วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยสำนักงานศาลยุติธรรมได้เตรียมความพร้อมในการดำเนินการ รวมถึงมาตรการคู่ขนานในการใช้อุปกรณ์ติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) ควบคู่กับการใช้พระราชบัญญัติมาตรการกำกับและติดตามจับกุมผู้หลบหนีการปล่อยชั่วคราวโดยศาล พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามที่ได้กล่าวไปข้างต้น ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดว่าเมื่อมีการจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยศาลซึ่งหลบหนี และได้ส่งตัวต่อศาลแล้ว ให้ผู้แจ้งความนำจับมีสิทธิได้รับเงินสินบน และเจ้าหน้าที่ผู้จับมีสิทธิได้รับเงินรางวัล โดยได้มีการกำหนดเจ้าภาพ และตัวชี้วัดที่ชัดเจน และได้จัดทำแผนรองรับการดำเนินงานรวมถึงได้บูรณาการร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติในเรื่องระบบฐานข้อมูลหมายจับ หมายค้นให้สามารถเชื่อมโยงได้ทั้งข้อมูลหมายจับของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายทั้งหมด รวมถึงข้อมูลของศาลยุติธรรมด้วย เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการติดตามซึ่งจะสามารถติดตามตัวผู้ต้องหาที่หลบหนีได้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ได้กล่าวขอบคุณสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ได้จัดทำโครงการรับแจ้งความทุกท้องที่ โดยมีข้อสังเกตว่าควรมีการเผยแพร่โครงการดังกล่าวให้ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง และควรมีการจัดเก็บสถิติผู้มาแจ้งความนอกเขตพื้นที่ที่เกิดเหตุว่ามีปริมาณมากน้อยเพียงใด พร้อมทั้งควรมีการกำหนดช่องทางการร้องเรียนสำหรับประชาชน และมาตรการกำกับดูแลการปฏิบัติงานในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ให้ความร่วมมือตามแนวทางของโครงการดังกล่าว

๑.๔ ผู้แทนนายกสภาทนายความ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่าการดำเนินการของทนายความนั้นเป็นเรื่องของการใช้ช่องทางกฎหมายประวิงคดี ซึ่งสภาทนายความได้พิจารณาว่าจะมีการดำเนินงานเพื่อแก้ไขสภาพปัญหาดังกล่าวอย่างไร ซึ่งสภาทนายความได้มีข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความที่ได้กำหนดครอบคลุมไปถึงการดำเนินงานทั้งในห้วงพิจารณาและข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณา โดยผู้ที่จะกล่าวโทษทนายความได้นั้นกำหนดว่าต้องเป็นผู้เสียหายโดยตรง พนักงานสอบสวน อัยการ ศาล นอกจากนี้ ยังมีเรื่องความปรากฏที่คณะกรรมการมรรยาทสามารถหยิบยกขึ้นมาตั้งเป็นคดีมรรยาทได้ ดังนั้นถ้ามีการพบเห็นว่าเป็นการประวิงคดีอันเกิดจากทนายความสามารถยื่นคำร้องมาที่ประธานกรรมการมรรยาทฯ ได้ อีกทั้งสภาทนายความจะประชาสัมพันธ์ให้กับหน่วยงานอื่นได้ทราบถึงกรอบการทำงานของทนายความและข้อบังคับสภาทนายความดังกล่าวอีกทางหนึ่งด้วย

ผู้แทนนายกสภาทนายความยังได้ชี้แจงเรื่องการเตรียมความพร้อมโครงการทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจว่าได้ประสานไปยังสภาทนายความจังหวัด จำนวน ๑๑๔ ท่าน เพื่อเตรียมข้อมูลการขึ้นทะเบียนทนายความที่จะต้องประจำอยู่ที่สถานีตำรวจ และการดำเนินการหลังจากนี้จะจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ทนายความที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรบ้าง รวมถึงกำหนดคุณสมบัติ อำนาจหน้าที่ มาตรการหรือข้อบังคับต่างๆ ต่อไป ซึ่งการมีทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจนั้นจะมีส่วนช่วยในการลดปริมาณคดีในชั้นสอบสวน รวมถึงลดภาระของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการให้คำปรึกษาแก่ประชาชนที่มาแจ้งความ นอกจากนี้ ทางสภาทนายความจะได้ประสานความร่วมมือกับสถานีตำรวจในเรื่องกรอบการปฏิบัติงานร่วมกันต่อไป

๑.๕ ประธานกรรมการ ได้เน้นย้ำในภาพรวมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานร่วมกันอย่างบูรณาการ และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่สามารถดำเนินการได้ทันทีนั้นให้หน่วยงานเริ่มดำเนินการได้ทันที และพัฒนาการให้บริการต่างๆ ด้วยความรวดเร็ว นอกจากนี้ประธานกรรมการยังกล่าวถึงการดำเนินงานเรื่องการสร้างความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมที่ได้รับมาจากคณะกรรมการปฏิรูปประเทศว่าในเบื้องต้นได้มีการประชุมหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเรียบเรียงสภาพปัญหาและวิเคราะห์ว่าจากสภาพปัญหาที่ค้นพบนั้นจะกำหนดแนวทางการแก้ไขอย่างไร และได้กำหนดแนวทางการแก้ไข

เป็นแผนการดำเนินงานโดยแบ่งเป็นโครงการระยะสั้นและระยะยาว พร้อมทั้งกำหนดโครงการที่ต้องดำเนินการเร่งด่วน (Quick win) ซึ่งเป็นไปตามแนวทางของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ อีกทั้งยังได้สอบถามถึงแนวทางการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่องการดำเนินโครงการทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจ ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศที่มีความจำเป็นเร่งด่วน (Quick Win) ในประเด็นเรื่องงบประมาณว่าจะดำเนินการอย่างไรในงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ที่ให้สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามขั้นตอน และเน้นย้ำให้สภาพทนายความเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว

๑.๖ ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ ได้ชี้แจงเรื่องค่าใช้จ่ายของโครงการทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจในงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ว่าสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมสามารถดำเนินการตามมาตรการด้านการงบประมาณเพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บท โดยพิจารณาปรับแผนการดำเนินงาน ส่วนงบประมาณในการดำเนินงานในเบื้องต้นให้แจ้งมายังสำนักงานงบประมาณเพื่อพิจารณาดำเนินการ สำหรับในงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมได้จัดทำคำของบประมาณสำหรับภารกิจโครงการดังกล่าวไว้แล้ว และสำนักงานงบประมาณได้พิจารณาบรรจุโครงการดังกล่าวไว้ในงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๓

๑.๗ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการยุติธรรมใส่ใจ (Justice Care) ให้ความช่วยเหลือผู้เสียหาย เหยื่ออาชญากรรมแบบบูรณาการด้วยความรวดเร็วว่าเมื่อประชาชนได้รับความเดือนร้อนหรือตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมแล้วไม่ทราบว่าจะเข้าถึงการช่วยเหลือของกระทรวงยุติธรรมได้อย่างไร และบางครั้งมีคนกลางที่อ้างว่าจะเข้ามาช่วยเหลือซึ่งกรณีดังกล่าวเกิดขึ้นบ่อยครั้ง กระทรวงยุติธรรมจึงได้มีแนวคิดในการเข้าไปช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนหรือไม่ได้รับความเป็นธรรมโดยไม่ต้องร้องขอโดยดำเนินการผ่านยุติธรรมจังหวัดหรือยุติธรรมชุมชน ซึ่งเป็นหน่วยงานในพื้นที่ที่ใกล้ชิดกับประชาชน นอกจากนี้ยังพบว่าเหตุการณ์ที่ต้องให้ความช่วยเหลือประชาชนปรากฏตามสื่อต่างๆ ก็ได้กำหนดแนวทางให้ยุติธรรมจังหวัดส่งเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ให้คำปรึกษาในเบื้องต้นทั้งทางด้านคดี และปัญหาทางด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น การจ้างทนายความ การขอรับความช่วยเหลือด้านการเงิน การเยียวยาทางด้านจิตใจ เป็นต้น และดำเนินการส่งต่อความช่วยเหลือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป จากการดำเนินโครงการดังกล่าวมาเป็นระยะเวลาประมาณ ๖ เดือน พบว่าผู้เสียหายที่ได้รับความช่วยเหลือจากโครงการมีความพึงพอใจ ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมให้เพิ่มมากขึ้น และยังเป็นการแก้ปัญหาในเรื่องของความล่าช้าในการให้ความช่วยเหลือประชาชนด้วย ทั้งนี้ ยังมีกลไกในการติดต่อขอรับความช่วยเหลือผ่าน Call Center ๑๑๑๑ กด ๗๗ ที่ทางเจ้าหน้าที่กระทรวงยุติธรรมส่วนกลางจะส่งเรื่องต่อไปยังเจ้าหน้าที่ในส่วนภูมิภาคเพื่อลงพื้นที่ให้ความช่วยเหลือ ซึ่งกระทรวงยุติธรรมจะได้ประเมินผลและขยายผลโครงการดังกล่าวต่อไป

๑.๘ ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ได้มีข้อสังเกตถึงปัญหาอีกประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ คือกรณีหมายอายัดตัวผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำ ทำให้ผู้ต้องขังที่มีหมายอายัดตัวจะไม่สามารถสิทธิประโยชน์ในเรื่องของการเลื่อนชั้น การลดวันต้องโทษ หรือการพักการลงโทษ ส่งผลให้ผู้ต้องขังดังกล่าวไม่เห็นความสำคัญ และมีความคิดที่ไม่ได้รับประโยชน์จากการเข้าโปรแกรมบำบัดแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในเรือนจำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานของเรือนจำ นอกจากนี้ประเด็นดังกล่าว ยังถูกร้องไปยังผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รวมถึงองค์กรระหว่างประเทศซึ่งจะมีผลต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศ ซึ่งปัญหานี้ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ แต่ควรคำนึงถึงมาตรการกำกับปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในกรณีที่ไม่ดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวด้วย

๑.๙ เจ้ากรมพระธรรมบุญ ได้ชี้แจงเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านกระบวนการยุติธรรมของศาลทหาร ในเรื่องของอัตรากำลังของตุลาการกรมพระธรรมบุญและความรับผิดชอบของศาลทหารตามพระราชบัญญัติรัฐธรรมนูญศาลทหาร ซึ่งมีนายทหารพระธรรมบุญที่สามารถสอบสวนดำเนินคดีอาญาได้เอง รวมถึงนายทหาร อัยการทหาร ศาลทหาร และได้มีการลงนามความร่วมมือกับกระทรวงยุติธรรมในประเด็นเรื่องการคุ้มครองพยาน โดยภายหลังจากปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ศาลทหารได้รับผิดชอบคดีเพิ่มมากขึ้น เช่น กรณี คดีตามมาตรา ๑๑๒ ในหมวดของพระมหากษัตริย์ ความมั่นคง คดีอาวุธปืนสงคราม และการขัดคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ซึ่งกรมพระธรรมบุญมีตุลาการทั้งสิ้น ๗๐ คน ปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากการแทรกแซง และใช้มาตรฐานในเรื่องของความโปร่งใสเช่นเดียวกับศาลยุติธรรม ทั้งนี้เรื่องที่กรมพระธรรมบุญจะต้องพัฒนาต่อไป คือ ระบบการดำเนินงานของศาลทหารที่ยังไม่ทันสมัย เช่น ขาดผู้ทำหน้าที่ล่ามในกรณีที่มีชาวต่างชาติเข้ามาเกี่ยวข้องในการดำเนินคดี เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ศาลทหารได้มีแนวคิดที่จะใช้แนวทางการพัฒนาองค์กรของศาลยุติธรรมเป็นต้นแบบในการพัฒนาระบบการทำงานของศาลทหารต่อไป

๒. สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขสถานการณ์ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมในด้านการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมขั้นพื้นฐานให้กับประชาชนอย่างทั่วถึงและตรงกลุ่มเป้าหมาย (Lack of Basic Understanding)

๒.๑ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่าการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมนั้นเป็นเรื่องที่ทุกหน่วยงานดำเนินการอยู่แล้ว เพียงแต่ควรจะมีการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อที่จะได้ทราบว่าการดำเนินการดังกล่าวยังมีช่องว่างในเรื่องใด เพื่อที่จะได้เติมเต็มให้ครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สำหรับในส่วนของสำนักงานศาลยุติธรรมได้จัดหลักสูตรอบรมให้ความรู้ทั้งข้าราชการของศาลยุติธรรม รวมถึงอบรมหลักสูตรสื่อมวลชนที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ของศาลเพื่อให้สื่อมวลชนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรม และสามารถสื่อสารหรือเผยแพร่ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง และอีกส่วนหนึ่งคือโครงการอบรมเยาวชนต้นกล้าตุลาการ และโครงการอบรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จและสำนักงานศาลยุติธรรมได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง

๒.๒ ศาสตราจารย์พิเศษกิติพงษ์ อรุณพัฒน์พงศ์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาตามแผนปฏิบัติการระยะยาวในส่วนของ การปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับความรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมเป็นเรื่องสำคัญ แต่ยังมีสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ควรบรรจุไว้ในแผนระยะยาวเช่นกัน คือ การจัดทำคำอธิบายกฎหมายรายมาตราเพื่อประโยชน์ในการตีความกฎหมายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะกฎหมายใหม่ที่เกี่ยวข้องกับความผิดอาญาหากสามารถสื่อสารความรู้ หลักการและเหตุผลของแต่ละมาตราจะทำให้ นักศึกษา รวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐมีองค์ความรู้ร่วมกันและสามารถใช้เป็นหลักในการตีความให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้ ส่วนการดำเนินการต่อไปอาจจะพิจารณาเพิ่มเติมคำพิพากษา คำชี้ขาด ใส่ไว้ในร่างกฎหมายด้วย นอกจากนี้ควรจะมีการแก้ไขปรับปรุง หรือประเมินเพื่อลดจำนวนคดีอาญาบางประเภทให้เหลือเท่าที่จำเป็น โดยเฉพาะในคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดส่วนบุคคล เช่น คดีหมิ่นประมาทควรพิจารณาเปลี่ยนเป็นโทษปรับหรือโทษทางปกครอง เพื่อเป็นการลดภาระงบประมาณของภาครัฐในการดำเนินคดีด้วย

๒.๓ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีข้อสังเกตในประเด็นเรื่องฐานข้อมูลกฎหมาย หรือคำอธิบายกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ ซึ่งกำหนดว่ารัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงพอเท่าที่จำเป็น และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่างๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่าย เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง ปัจจุบันได้มี

ร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. บังคับให้ทุกหน่วยงานที่เป็นเจ้าของร่างกฎหมายต้องจัดทำเจตนารมณ์ของกฎหมาย เหตุผลที่มาที่ไป กฎหมาย อ้างอิง ฎีกาต่างๆที่เกี่ยวข้อง รวมถึงฐานข้อมูลกฎหมายด้วย ซึ่งเมื่อโปรดเกล้าฯ แล้วจะมีระยะเวลาในการ ดำเนินงาน ๖ เดือน นอกจากนี้ ยังมีประเด็นเกี่ยวกับปัญหาเรื่องระบบไตสวนคดีอาญาที่ปัจจุบันหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องยังมีปัญหาในทางปฏิบัติที่ยังเป็นระบบกล่าวหาทำให้ผู้ต้องหาหมิ่นหน้าที่จะต้องต่อสู้คดีด้วยตนเอง ถึงแม้ว่าจะมีบัญญัติไว้ชัดเจนว่าจะต้องค้นหาพยานหลักฐานทั้ง ๒ ด้าน ดังนั้นควรมีการเผยแพร่ให้ความรู้ ในทางปฏิบัติให้กับหน่วยงานได้ปฏิบัติให้ถูกต้องเพื่อช่วยลดการเกิดปัญหากรณีพิพาทตัดสินลงโทษ แล้วปรากฏภายหลังว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด

๒.๔ เลขธิการสำนักงานศาลปกครอง ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมเพิ่มเติมว่า ศาลปกครองได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบการไตสวนโดยศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศที่ใช้ระบบไตสวน ซึ่งในเบื้องต้นได้ศึกษาเฉพาะในคดีทางปกครอง อย่างไรก็ตามก็จะได้ศึกษาเพิ่มเติมถึงประเทศที่ใช้ระบบไตสวน นอกเหนือจากคดีปกครองเพื่อขยายผลในการนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในวงกว้างมากขึ้น

๒.๕ ผู้แทนปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้มีข้อเสนอแนะว่า การพัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมาย (Big Data) ในอนาคตจะต้องดำเนินการในเรื่องของการรวบรวมข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลในคดีอาญา เช่น องค์ประกอบของความผิดอาญาทั้งองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบ รอง จัดทำเป็นฐานข้อมูลที่สามารถประมวลผลได้ทันทีว่าผู้กระทำความผิดนั้นกระทำความผิดในข้อหาใด นอกจากนี้ ถ้าข้อมูลกฎหมายได้ถูกรวบรวมทั้งระบบ และมีการนำระบบ Artificial Intelligence (AI) เข้ามา ช่วยวิเคราะห์โดยสามารถที่จะฟังข้อเท็จจริงและให้คำปรึกษาทางกฎหมายในเบื้องต้นได้ ซึ่งในต่างประเทศ ได้มีการดำเนินการแล้ว อย่างไรก็ตามจะมีข้อจำกัดในประเด็นการใช้ข้อมูลที่วิเคราะห์จากระบบ AI ไปให้คำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายโดยปราศจากความรับผิดชอบและการรับรองทางวิชาชีพ การปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขให้ครอบคลุม การกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความ และผู้ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษากฎหมายด้วย

๓. สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขสถานการณ์ความเชื่อมั่นของประชาชน ต่อกระบวนการยุติธรรม ในด้านการพัฒนาเทคโนโลยีหรือเครื่องมือในการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ข่าวสารด้านกระบวนการยุติธรรมหรือคดีที่ได้รับความสนใจเป็นการเฉพาะ (Specific Cases)

๓.๑ ประธานกรรมการ ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของมาตรการเฉพาะสำหรับ ทนายความ และการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ รวมทั้งข้อบังคับมรรยาท ทนายความ โดยเฉพาะในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ทนายความ เช่น การให้คำปรึกษาหรือ ให้ความเห็นทางกฎหมายที่บิดเบือน เป็นต้น

๓.๒ ผู้แทนนายกสภาทนายความ ได้ชี้แจงเพิ่มเติมในรายละเอียดของ พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๓๓ ที่กำหนดว่า ห้ามมิให้ผู้ซึ่งไม่ได้จดทะเบียนและรับใบอนุญาต หรือผู้ซึ่งขาดจากการเป็นทนายความหรือต้องห้ามทำการเป็นทนายความ ทำหน้าที่เฉพาะในศาล ส่วนในประเด็นการทำหน้าที่นอกศาลนั้นจะระบุอยู่ในกรอบของข้อบังคับมรรยาททนายความ ซึ่งมีการกำหนด โทษทั้งการภาคทัณฑ์ ห้ามทำการเป็นทนายความ รวมถึงการลบชื่อออกจากทะเบียนทนายความ โดยผู้เสียหาย ในคดีมรรยาทนั้นเป็นได้ทั้งผู้เสียหายโดยตรง พนักงานสอบสวน อัยการ ศาล รวมถึงคณะกรรมการมรรยาทฯ เมื่อเห็นความปรากฏก็สามารถหยิบยกขึ้นมาตั้งเป็นคดีมรรยาทได้ สำหรับปัญหาอุปสรรคคือนิยามของคำว่า ทนายความ ตามมาตรา ๓๓ นั้นจะเริ่มจากการทำหน้าที่ในศาล ซึ่งถ้าเป็นการกระทำก่อนที่จะเข้ากระบวนการ ศาลก็จะไม่ใช้การทำหน้าที่ในฐานะทนายความ การจะดำเนินคดีตามข้อบังคับมรรยาททนายความ จึงค่อนข้างยาก และข้อบังคับดังกล่าวได้มีกำหนดไว้ว่าการประพฤติตนอันเป็นการฝ่าฝืนต่อศีลธรรมอันดี

/หรือเป็นการ...

หรือเป็นการเสื่อมเสียต่อศักดิ์ศรีและเกียรติคุณของทนายความ นั้นเป็นกรณีที่กรรมการมรรยาทสามารถหยิบยกมาขึ้นมำตั้งกรรมการสอบสวนได้ ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้เป็นเรื่องมาก่อนข้างละเอียดก่อนที่จะพิจารณาว่าเป็นการใช้อำนาจเกินขอบเขตหรือไม่ ทั้งนี้ จะได้นำประเด็นเหล่านี้ไปพิจารณาในการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ และข้อบังคับมรรยาททนายความต่อไป

มติที่ประชุม รับทราบและมอบหมายฝ่ายเลขานุการเพิ่มเติมประเด็นข้อสังเกตของกรรมการในเรื่องสภาพปัญหา และแนวทางการแก้ไข พร้อมทั้งให้ฝ่ายเลขานุการแจ้งเวียนกรรมการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นเพิ่มเติม (ถ้ามี) และส่งกลับไปยังฝ่ายเลขานุการภายใน ๑๐ วัน เพื่อรวบรวมและปรับปรุงสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขเสนอประธาน กพยช. พิจารณา และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานกราบเรียนนายกรัฐมนตรืต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ ร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๕)

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานว่าการประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ได้มีมติเห็นชอบร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๕ และประธาน กพยช. ได้ลงนามในหนังสือที่ยธ ๐๙๐๒/๑๒๘๒ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑ จัดส่งร่างแผนแม่บทดังกล่าวไปยังสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เพื่อพิจารณากลับกรองตามแนวทางการเสนอแผนเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

สศช. ได้มีหนังสือที่ นร ๑๑๑๑/๗๒๗๘ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ แจ้งข้อมูลและความเห็นต่อร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๕) ใน ๒ ประเด็นหลักคือ (๑) เมื่อแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติมีผลบังคับใช้แล้ว หน่วยงานเจ้าของแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติฯ จะต้องดำเนินการปรับปรุงเนื้อหาสาระของแผนให้สอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติต่อไป (๒) คณะอนุกรรมการด้านการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพทนายมนุษย์และการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้มีมติเห็นชอบในหลักการร่างแผนแม่บทฯ สำหรับใช้เป็นกรอบทิศทางบูรณาการการพัฒนาระบบการบริหารงานยุติธรรมของประเทศ ทั้งนี้ เพื่อให้ร่างแผนดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

ข้อที่	ประเด็นความเห็น/ข้อเสนอแนะของ สศช.
๒.๑	การกำหนดประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ควรให้ความสำคัญกับประเด็นที่เป็นปัญหาหลักของกระบวนการยุติธรรม
	- การใช้กองทุนยุติธรรมเป็นกลไกสำคัญในการกระจายโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำการเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับประชาชนผู้มีรายได้น้อยในการต่อสู้คดี
	- ควรยึดหลักนิติธรรม (Rule of Law) เป็นกรอบการดำเนินงานด้านการบริหารงานยุติธรรม
	- กำหนดให้มีกลไกการกำกับดูแลอย่างมีส่วนร่วมจากภาคประชาสังคม (Civil Society Oversight) เพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกการตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานของกลไกภายใต้กระบวนการยุติธรรม ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างความโปร่งใสและเป็นธรรมของระบบยุติธรรมมากยิ่งขึ้น
๒.๒	ประเด็นการพัฒนาที่ควรพิจารณาเพิ่มเติมให้รองรับกับบริบทการเปลี่ยนแปลง
๒.๒.๑	การเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม

/ข้อที่...

ข้อที่	ประเด็นความเห็น/ข้อเสนอแนะของ สศช.
๑)	การส่งเสริมงานวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม ควรมีการศึกษารูปแบบและนำมาขยายผลรูปแบบการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จ อาทิ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน (ชาย) บ้านกาญจนาภิเษก การบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดที่ประสบความสำเร็จ การพัฒนาระบบการติดตามและดูแลเด็กเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดกระทำความผิดซ้ำ รวมทั้งศึกษาสาเหตุและพัฒนาการของการก่ออาชญากรรม เพื่อนำมาปรับปรุงแนวทางการดำเนินงาน
๒)	<ul style="list-style-type: none"> - การมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ควรกำหนดให้มีผู้เชี่ยวชาญในลักษณะวิชาชีพเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม - การสร้างองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้แก่องค์กรผู้พิพากษา - การปรับปรุงกระบวนการพิจารณารับฟ้องและออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวของศาลปกครอง - นำกระบวนการยุติธรรมทางเลือกเข้ามาดำเนินการเพื่อลดคดีเข้าสู่ศาล
๓)	การปรับปรุงวิธีการกำหนดโทษทางอาญา เนื่องจากการกำหนดโทษทางอาญาส่วนใหญ่ เป็นแบบอัตราคงที่ (Fixed Rate) ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการทางเศรษฐศาสตร์ จึงควรกำหนดโทษปรับตามสัดส่วนร้อยละของความเสียหายของการกระทำความผิดครั้งและสอดคล้องกับมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้น อาทิ การกำหนดโทษปรับของกฎหมายแข่งขันทางการค้าที่ต้องสอดคล้องกับมูลค่าทางเศรษฐกิจ
๔)	<ul style="list-style-type: none"> - การแก้ไขปัญหาระบบการยุติธรรม ควรมีการแก้ไขปัญหาตั้งแต่ขั้นตอนการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในชั้นตำรวจและอัยการ - การมีแนวทางกำหนดโทษที่นอกเหนือจากการจำคุกและการชดใช้ค่าปรับ อาทิ การใช้กักขังข้อเท้าอิเล็กทรอนิกส์ (EM) มาใช้แทนการจำคุก - การนำภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอาชญากรรมในชุมชนเพื่อลดคดีอาชญากรรมให้ทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์
๕)	การกำหนดกระบวนการบำบัดเยียวยาแก่ผู้กระทำความผิดควรมุ่งให้มีกระบวนการบำบัดเยียวยาทางจิตใจแก่ผู้ต้องขังทั้งระหว่างที่ถูกควบคุมตัวและกระบวนการเตรียมความพร้อมให้สามารถกลับออกมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ อาทิ การกำหนดให้มีจิตแพทย์หรือนักจิตวิทยาให้เพียงพอกับจำนวนผู้ต้องขังที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และการจัดให้มี Call Center ให้คำปรึกษาปัญหาสุขภาพจิตของผู้ต้องขัง
๒.๒.๒	การกำหนดมาตรการทางสังคมเพื่อส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อผู้พ้นโทษโดยกำหนดมาตรการจูงใจให้ภาคเอกชนรับผู้พ้นโทษเข้าทำงาน อาทิ การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและการเข้าถึงแหล่งเงินทุนแก่สถานประกอบการที่การจ้างงานผู้พ้นโทษอาจไม่เพียงพอ รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความตระหนักรู้ของสังคมที่มีต่อความยากลำบากและอุปสรรคต่างๆ ที่อดีตผู้ต้องขังต้องเผชิญเมื่อกลับสู่ ครอบครัวและสังคมปกติ
๒.๒.๓	การนำรูปแบบความร่วมมือที่เน้นผลลัพธ์เพื่อสังคม (Social Impact Partnership Model: SIPM) มาประยุกต์ใช้กับโครงการภายใต้แผนแม่บทฯ อาทิ โครงการบูรณาการแก้ไขปัญหาคดีของผู้พ้นโทษที่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอย่างครบวงจร ตั้งแต่การสร้างทักษะอาชีพ การจัดหาที่อยู่ สวัสดิการ และการให้บริการด้านจิตใจ เพื่อลดสถิติกลับไปกระทำความผิดซ้ำเพื่อแก้ปัญหาความล่าช้าในการดำเนินงานและงบประมาณที่ไม่เพียงพอ

ข้อที่	ประเด็นความเห็น/ข้อเสนอแนะของ สศช.
๒.๓	๒.๓ การบูรณาการร่วมกับแผนยุทธศาสตร์อื่นและการจัดลำดับความสำคัญการจัดทำแผนปฏิบัติการ ควรพิจารณาความเชื่อมโยงกับแผนงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ แผนยุทธศาสตร์ กรมพัฒนาสังคม และสวัสดิการ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ที่กำหนดให้มีการช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้พิการ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) และ ยุทธศาสตร์ การคุ้มครองเด็กแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๖๙ ในประเด็นการช่วยเหลือเยียวยาเด็กที่กระทำความผิดเพื่อบูรณาการการดำเนินการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน พร้อมทั้งควรมีการจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน/โครงการ โดยเฉพาะแนวทางในการมุ่งแก้ไขประเด็นที่ยังคงเป็นปัญหาหลักอยู่ อาทิ การเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงกองทุนยุติธรรม การแก้ไขปัญหายาเสพติดผ่านกลไกการมีส่วนร่วมจากภาคประชาสังคม (Civil Society Oversight) ที่เป็นรูปธรรม
๒.๔	การติดตามและประเมินผล การกำหนดตัวชี้วัดภาพรวมเป็นเพียงการประเมินความคิดเห็น ความรู้สึกของประชาชน ยังไม่สะท้อนถึงความสำเร็จของแผน จึงควรกำหนดตัวชี้วัดภาพรวมที่สามารถสะท้อนผลลัพธ์การดำเนินงานที่ชัดเจน อาทิ ร้อยละของข้อร้องเรียนของผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อการถูกเลือกปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม ร้อยละของจำนวนข้อร้องเรียนของประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้สามารถประเมินผลการบรรลุเป้าหมายในแผนได้

ในการนี้คณะอนุกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรมในคราวการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒ ได้พิจารณาความเห็นต่อร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๕) ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ทุกประเด็น โดยมีความเห็นว่า

๑. ร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ -๒๕๖๕) มีความสอดคล้องกับร่างแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (ฉบับเสนอคณะรัฐมนตรีวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒) จำนวนทั้งสิ้น ๑๐ ประเด็น คือ ประเด็นที่ ๑ ความมั่นคง ประเด็นที่ ๒ การต่างประเทศ ประเด็นที่ ๑๐ การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม ประเด็นที่ ๑๑ ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ประเด็นที่ ๑๗ ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม ประเด็นที่ ๑๘ การเติบโตอย่างยั่งยืน ประเด็นที่ ๒๐ การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ ประเด็นที่ ๒๑ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประเด็นที่ ๒๒ กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และประเด็นที่ ๒๓ การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

๒. ประเด็นปัญหาหลัก (Pain Point) ของกระบวนการยุติธรรมนั้นได้มีการศึกษาและกล่าวไว้ในส่วนของการประเมินสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรม โดยประเด็นปัญหาหลักนี้ได้นำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ ๕ ด้าน เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างครอบคลุมแล้ว

๓. ประเด็นการพัฒนาที่ควรพิจารณาเพิ่มเติมให้รองรับกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น มีความเห็นว่า ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในแต่ละยุทธศาสตร์มีความครอบคลุมในทุกประเด็นแล้ว เว้นแต่ ในประเด็นย่อย ๓ เรื่อง ที่เป็นช่องว่างในเชิงรายละเอียดของยุทธศาสตร์ คือ

๓.๑ การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบงานยุติธรรมที่ควรศึกษาวิจัยรูปแบบและนำมาขยายผลรูปแบบการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จ ที่เห็นควรให้มีการปรับแก้ไขถ้อยคำเพื่อให้แนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยแก้ไขเพิ่มเติมไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนากฎหมายและระบบบริหารงานยุติธรรม แนวทางที่ ๖ สนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบงานยุติธรรม เพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายผลรูปแบบการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จได้ตามความเหมาะสม

๓.๒ การนำรูปแบบความร่วมมือที่เน้นผลลัพธ์เพื่อสังคม (Social Impact Partnership Model: SIPM) มาประยุกต์ใช้กับโครงการภายใต้แผนแม่บทฯ ที่เห็นควรให้มีการปรับแก้ไข ถ้อยคำเพื่อให้แนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยแก้ไขเพิ่มเติมไว้ในยุทธศาสตร์ ที่ ๔ การพัฒนาระบบการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด แนวทางการพัฒนาที่ ๓ สร้างระบบเตรียมความพร้อม ก่อนปล่อยและจัดทำระบบติดตามสำหรับผู้พ้นโทษและเด็กเยาวชนที่กำลังจะครบระยะเวลาการฝึกอบรม เพื่อให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐ สนับสนุนการดูแลในการประกอบอาชีพทั้งก่อนปล่อย และหลังปล่อย

๓.๓ ประเด็นย่อยในเรื่อง การปรับปรุงกระบวนการพิจารณาจับจองและ ออกคำสั่งคุมครองชั่วคราวของศาลปกครอง ซึ่งเป็นการพัฒนาระบบวิธีพิจารณาความของศาลที่ได้กล่าวไว้ อย่างเด่นชัดในยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนากฎหมายและระบบบริหารงานยุติธรรม ทว่าเป็นประเด็นสำคัญ ที่จะต้องมีการศึกษาปัญหาหลักและแนวทางการพัฒนาที่มีความละเอียดรอบด้านเสียก่อน โดยอาจเป็น ประเด็นที่จะทำการศึกษาภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนากฎหมายและระบบบริหารงานยุติธรรม แนวทาง ที่ ๖ สนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการยุติธรรมได้ ในขั้นนี้จึงยังไม่เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมหลักการ ดังกล่าวนี้ไว้ในยุทธศาสตร์ และเมื่อมีผลการศึกษาและแนวทางการพัฒนาในเรื่องวิธีพิจารณาความแล้ว ก็สามารถเสนอขอปรับปรุงแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติในโอกาสต่อไปได้ อย่างไรก็ตาม ประเด็นนี้ได้เป็นส่วนหนึ่งของประเด็นการพัฒนาภายใต้แผนแม่บทศาลปกครองระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) และแผนแม่บทศาลปกครอง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕) ด้วยแล้ว

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. **ปลัดกระทรวงยุติธรรม** ได้ชี้แจงที่ประชุมเพิ่มเติมว่าสำนักงานสภาพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้แจ้งความเห็นต่อร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการด้านพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพทุนมนุษย์และการสร้าง โอกาสความเสมอภาคทางสังคมภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแล้ว โดยมี ข้อเสนอแนะในชั้นอนุกรรมการเพิ่มเติมใน ๔ ประเด็น ซึ่งไม่เน้นประเด็นใดเป็นการเฉพาะ เพียงแต่มีประเด็น ที่เป็นหลักการที่จะขอให้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติพิจารณาก่อนส่งให้ สศช. พิจารณาดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป สำหรับข้อเสนอแนะในประเด็นที่เป็นปัญหาหลัก (Pain Point) นั้น คณะอนุกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรมได้วิเคราะห์แล้วพบว่าประเด็นเรื่องการลดความ เหลื่อมล้ำในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ประสิทธิภาพในการบริหารงานยุติธรรม รวมทั้งเรื่องตัวชี้วัดนั้น ได้บรรจุไว้ในร่างแผนแม่บทฯ เรียบร้อยแล้ว

นอกจากนี้การทบทวนความสอดคล้องของร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรม แห่งชาติ ฉบับที่ ๓ กับร่างแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งฝ่ายเลขานุการได้นำเสนอให้กรรมการเห็นถึง ความสอดคล้องในประเด็นต่างๆ ยังมีเนื้อหาที่จะต้องพิจารณาในประเด็นที่เกี่ยวกับเรื่อง Civil Partnership ควรนำมาเพิ่มเติม ซึ่งในร่างแผนแม่บทฯ ได้ระบุไว้เกี่ยวกับการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน ในการสนับสนุนดูแลผู้กระทำความผิดที่ต้องออกไปประกอบอาชีพ ซึ่งหากขยายผลไปถึงการเป็น Partnership ได้ ก็จะทำให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ในเรื่องการปรับปรุงกระบวนการพิจารณาจับจองและออกคำสั่ง คุมครองชั่วคราวของศาลปกครอง ซึ่งเป็นการพัฒนาระบบวิธีพิจารณาความของศาลที่ไม่ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจน ในร่างแผนแม่บทฯ และในชั้นอนุกรรมการยังไม่เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมหลักการในเรื่องนี้ไว้ในยุทธศาสตร์ แต่สามารถบรรจุเป็นเป้าหมายของการวิจัยในอนาคตได้

๒. เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง ได้ชี้แจงเรื่องการออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวว่านอกจากกฎหมายจะกำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจในการกำหนดวิธีการคุ้มครองชั่วคราวก่อนการพิพากษา ยังได้กำหนดขอบเขตในการใช้อำนาจของศาลปกครองเช่นเดียวกัน กล่าวคือ การออกคำสั่งนั้นนอกจากจะเป็นไปเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ความเสียหายแก่คู่กรณีแล้ว ศาลยังต้องพิจารณาไม่ให้เป็นการอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐหรือบริการสาธารณะอีกด้วย สิ่งสำคัญคือข้อมูลจากหน่วยงานทางปกครองที่จะรวบรวมข้อมูลอย่างรอบด้านให้ศาลสามารถที่จะพิจารณาได้ว่าไม่ส่งกระทบต่อการดำเนินการของภาครัฐหรือประโยชน์ต่อสาธารณะ นอกจากนี้ ยังมีอีกกลไกหนึ่งคือผู้มีส่วนได้เสียที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวก่อนการพิพากษานั้น สามารถยื่นคำร้องขอให้ศาลยกเลิกวิธีการดังกล่าวได้ ในส่วนของความสอดคล้องระหว่างร่างแผนแม่บทฯ กับแผนแม่บทศาลปกครองระยะ ๒๐ ปี ได้กล่าวไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนากฎหมายและระบบบริหารงานยุติธรรม ถึงแม้จะไม่ได้ระบุเป็นหลักการไว้อย่างเด่นชัด แต่ก็สามารถเชื่อมโยงไปยังแผนแม่บทศาลปกครองฯ ซึ่งได้มีการกำหนดโครงการรองรับการดำเนินการไว้เรียบร้อยแล้ว

๓. ประธานกรรมการ ได้กล่าวว่าคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ได้เคยมีมติเห็นชอบร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ และได้จัดส่งร่างแผนแม่บทดังกล่าวไปยังสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เพื่อพิจารณากลับกรองตามแนวทางการเสนอแผนเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี และ สศช. ได้มีหนังสือแจ้งข้อมูลและความเห็นซึ่งฝ่ายเลขานุการต้องแก้ไขเพิ่มเติมให้มีความสมบูรณ์ รวมถึงเพิ่มเติมการเชื่อมโยงกับแผนในระดับเดียวกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม เช่น ศาลปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น และส่งให้ สศช. พิจารณาก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีโดยเร็ว ทั้งนี้ขอให้ทาง สศช. พิจารณาเร่งรัดดำเนินการตามกระบวนการพิจารณากลับกรองร่างแผนแม่บทฯ ต่อไป

๔. เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้ชี้แจงว่าแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ เป็นแผนที่มีกฎหมายรองรับ เมื่อสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) พิจารณาแล้วเสร็จก็จะส่งความเห็นของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องเพื่อเสนอเรื่องตรงเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี โดยต้องแนบความเห็นของกรมการดังกล่าวไปเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย ในการนี้จึงขอให้ สศช. ให้ข้อมูลที่ชัดเจนว่าความเห็นดังกล่าวเป็นความเห็นในชั้นของคณะกรรมการหรือชั้นอนุกรรมการ นอกจากนี้ การทบทวนร่างแผนแม่บทฯ ให้มีความสอดคล้องกับร่างแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติจะต้องปรับให้มีความสอดคล้องกับฉบับที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ

๕. ผู้แทนเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ชี้แจงว่าความเห็นที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) แจ้งไปยังฝ่ายเลขานุการนั้นเป็นความเห็นในชั้นอนุกรรมการ เพราะฉะนั้นหากฝ่ายเลขานุการปรับแก้ร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ เสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ส่งกลับมายัง สศช. เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป สำหรับในประเด็นเรื่องชื่อของร่างแผนแม่บทฯ นั้นทาง สศช. ไม่ได้แจ้งความเห็นให้ปรับแก้เนื่องจากร่างแผนแม่บทฯ ฉบับนี้อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๐ ที่ระบุชื่อแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ เรื่องแนวทางการเสนอแผนเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ที่ได้กำหนดให้แผนในระดับ ๓ ใช้ชื่อว่า “แผนปฏิบัติการด้าน ... ระยะที่ ... (พ.ศ.-....)” เว้นแต่ในกรณีที่มิพบบัญญัติตามกฎหมายที่กำหนดชื่อแผนไว้แล้ว

มติที่ประชุม เห็นชอบการทบทวนร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ตามที่ คณะอนุกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรมเสนอ โดยให้ปรับปรุงประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ในเรื่อง การศึกษาวิจัยรูปแบบการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จและนำมาขยายผล รวมทั้งเรื่องวิธีพิจารณาคดีของ ศาล และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การนำรูปแบบความร่วมมือที่เน้นผลลัพธ์เพื่อสังคม (Social Impact Partnership Model: SIPM) มาประยุกต์ใช้กับโครงการภายใต้แผนแม่บทฯ ฉบับที่ ๓ ทั้งนี้ ให้เพิ่มเติม ความเชื่อมโยงกับแผนในระดับเดียวกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม พร้อมทั้งทบทวน ร่างแผนแม่บทฯ ฉบับที่ ๓ ให้สอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความ เห็นชอบแล้ว และเสนอประธาน กพยช. พิจารณาลงนามถึง สศช. เพื่อเร่งรัดดำเนินการตามกระบวนการ พิจารณากลับกรอร่างแผนแม่บทฯ ต่อไป

๔.๒ ร่างรายงานประจำปี ๒๕๖๑ คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานต่อที่ประชุมว่าพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงาน ยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๙ มาตรา ๑๐ (๘) และ ๑๖ (๖) ได้กำหนดให้สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวง ยุติธรรม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานเลขานุการของคณะกรรมการจัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการ ปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ โดยให้คณะกรรมการกำกับดูแล การจัดทำรายงานประจำปี เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ในกรณีนี้ ฝ่ายเลขานุการได้จัดทำร่างเนื้อหา รายงาน ประจำปี ๒๕๖๑ คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ เรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ รายละเอียด เนื้อหาประกอบด้วย ๓ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ภาพรวมสถานการณ์กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย โดยเป็นการรวบรวม สถิติด้านการบริหารงานยุติธรรมที่สำคัญในปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๐ (๓ ปีย้อนหลัง) เช่น สถิติจำนวนคดีที่รับแจ้ง จับกุม และจำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ สถิติจำนวนคดีอาญาและคดีแพ่งในศาลชั้นต้นทั่วประเทศ สถิติจำนวน ผู้กระทำความผิดซึ่งอยู่ในระบบการพัฒนาพฤตินิสัย สถิติการให้บริการประชาชนของสำนักงานยุติธรรมจังหวัด เป็นต้น

ส่วนที่ ๒ ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม แห่งชาติ (กพยช.) จำแนกได้เป็น ๔ ส่วน ได้แก่ ๑) ภาพรวมการดำเนินงานของ กพยช. ๒) ผลการดำเนินการ ตามมติของ กพยช. และมติคณะรัฐมนตรี ๓) ภาพรวมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการภายใต้ กพยช. ๔) ผลการดำเนินงานของฝ่ายเลขานุการ (สำนักงานกิจการยุติธรรม) เพื่อสนับสนุนภารกิจของ กพยช.

ส่วนที่ ๓ ภาคผนวก โดยเป็นการรวบรวมเนื้อหาเกี่ยวกับโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และองค์ประกอบของ กพยช. คณะอนุกรรมการภายใต้ กพยช. จำนวน ๑๐ คณะ โครงสร้างภายในสำนักงาน กิจการยุติธรรม งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. ประธานกรรมการ ได้ให้ข้อสังเกตว่าควรเพิ่มเติมความเป็นมาและบทสรุป ผู้บริหาร โดยควรวิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านความมั่นคง และเรื่องการลดความเหลื่อมล้ำที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันอย่างไรบ้าง และขอให้กรรมการช่วยพิจารณา ให้ความเห็นเพิ่มเติมและส่งกลับไปยังฝ่ายเลขานุการภายใน ๑๐ วัน โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการเพิ่มเติม ประเด็นข้อสังเกตของกรรมการในรายงานประจำปีฯ ต่อไป

๒. คณบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่าของ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้ให้ ข้อสังเกตว่าควรเพิ่มเติมประเด็นที่มีความสำคัญที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ได้ดำเนินการไปในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ในบทสรุปผู้บริหาร

๓. **เลขาธิการคณะรัฐมนตรี** ได้เสนอให้ปรับวิธีการนำเสนอข้อมูลทางสถิติด้านการบริหารงานยุติธรรมในส่วนที่ ๑ ให้เข้าใจง่ายและมีความชัดเจนมากขึ้น

๔. **เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง** ได้ให้ข้อสังเกตว่าควรเพิ่มเติมสถิติคดีปกครองของศาลปกครอง เพื่อให้รายงานประจำปี มีความครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทั้งกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทางแพ่ง และทางปกครอง และมีความยินดีที่จะสนับสนุนข้อมูลสถิติทางปกครองที่ควรเผยแพร่ให้ฝ่ายเลขานุการดำเนินการเพิ่มเติมต่อไป

๕. **ผู้แทนอัยการสูงสุด** ได้เสนอให้มีการแบ่งหมวดหมู่และจัดกลุ่มการนำเสนอสถิติด้านการบริหารงานยุติธรรมให้ชัดเจน

๖. **ผู้แทนเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ** ได้มีข้อสังเกตให้เพิ่มเติมประเด็นที่คณะกรรมการพัฒนาการ บริหารงานยุติธรรมแห่งชาติควรจะต้องพิจารณาดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการดำเนินงานในปี ๒๕๖๒ ต่อไป

๗. **ผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน** ได้มีข้อสังเกตให้เพิ่มเติมประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาการ บริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ เช่น ปัญหาในขั้นตอนการดำเนินงาน การประสานงาน งบประมาณ เป็นต้น รวมทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

มติที่ประชุม เห็นชอบและมอบหมายฝ่ายเลขานุการเพิ่มเติมประเด็นข้อสังเกตของกรรมการ พร้อมทั้งแจ้งเวียนกรรมการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นเพิ่มเติม (ถ้ามี) และส่งกลับไปยังฝ่ายเลขานุการภายใน ๑๐ วัน เพื่อฝ่ายเลขานุการจะได้รวบรวมและปรับปรุงร่างรายงานประจำปี เสนอประธาน กยพช. พิจารณา และจัดทำเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดทราบต่อไป

๔.๓ การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการส่งเสริม พัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานว่าคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ของกระทรวงยุติธรรม ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว และส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาก่อนเสนอ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติในคราวการประชุม ครั้งที่ ๘๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ รับหลักการร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน พ.ศ. (พลเรือเอก ศิษุวัชร วงษ์สุวรรณ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) และตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. และสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติในคราวการประชุม ครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เห็นสมควรประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. เป็นกฎหมาย ด้วยคะแนนเสียงเห็นด้วย ๑๕๐ เสียง ไม่เห็นด้วย ไม่มีงดออกเสียง ๘ เสียง และเห็นด้วยกับข้อสังเกตของกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ.

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมมีหนังสือที่ ยธ ๐๒๐๐๗/๒๑๑๓ ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒ เรื่อง การดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. แจ้งมายังสำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการ บริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ เพื่อพิจารณาแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานภายใต้กฎหมายอย่างบูรณาการ รวมถึงกำกับดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

โดยมอบหมาย...

โดยมอบหมายให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับครอบครัวการดำเนินงานด้านกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงาน อาทิ ตำรวจ อัยการ ศาล และกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน ภายใต้การส่งเสริมสนับสนุนและกำกับดูแลของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (ผู้ให้ข้อมูล) ได้รายงานต่อที่ประชุมเพิ่มเติมว่านโยบายในเรื่องการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นนโยบายที่ทางรัฐบาล และกระทรวงยุติธรรม ให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนผ่านทางคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติมาโดยตลอด และได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ ของร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ด้วย โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ กระทรวงยุติธรรมโดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้ร่างพระราชบัญญัติไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ขึ้นและคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติได้เห็นชอบแนวทางการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และให้แจ้งไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาขออนุมัติร่าง และมีการดำเนินการเรื่อยมาซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย และประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป

พระราชบัญญัติดังกล่าวมีสาระสำคัญในการส่งเสริม พัฒนา และขับเคลื่อนการดำเนินงานไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของหน่วยงานของรัฐและภาคประชาชน โดยมุ่งหวังที่จะลดปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาล ลดความขัดแย้งและสร้างความสมานฉันท์ที่เกิดขึ้นในสังคม และได้กำหนดให้ประธานศาลฎีกา นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และอัยการสูงสุด เป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมาย ประกอบกับมาตรา ๑๐ ก. (๑) กำหนดคุณสมบัติของผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ย “ผ่านการอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามหลักสูตรที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติรับรอง” ประกอบกับคณะกรรมการวิสามัญฯ มีข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. หลายประการ อาทิ การสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับหน่วยงานของรัฐ การจัดเก็บข้อมูลผู้ไกล่เกลี่ย จำนวนคดีความสำเร็จ ทูตทรัพย์ในการไกล่เกลี่ยในสารบบที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน การสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน การบันทึกข้อตกลง ซึ่งกระทรวงยุติธรรมโดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพต้องดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทหลายหน่วยงาน อาทิ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย และภาคประชาชน ในการนี้เพื่อให้การประสานและบูรณาการความร่วมมือเพื่อส่งเสริม พัฒนา และขับเคลื่อนการดำเนินงานไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของหน่วยงานของรัฐและภาคประชาชน สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาตามร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) และการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สมตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย จึงเห็นควรแต่งตั้ง “คณะอนุกรรมการส่งเสริม พัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท” สำหรับองค์ประกอบของคณะอนุกรรมการประกอบด้วย อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ ผู้แทนสภาพนายความ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งประธานอนุกรรมการเห็นชอบ จำนวน ๒ คน และผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรม เป็นอนุกรรมการ รองอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพที่ได้รับมอบหมาย เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการระงับข้อพิพาท กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ และผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพที่ได้รับมอบหมาย เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ โดยมีอำนาจหน้าที่ ๕ ข้อประกอบด้วย (๑) ประสานและบูรณาการ

ความร่วมมือในการดำเนินงานไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของหน่วยงานของรัฐและภาคประชาชนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาตามร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) (๒) พิจารณาจัดทำหลักสูตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้มีมาตรฐานเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ นำไปใช้ฝึกอบรมผู้ไกล่เกลี่ยตามกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (๓) ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริม และพัฒนา การดำเนินงานการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (๔) แต่งตั้ง คณะทำงานหรือมอบหมายบุคคลหรือหน่วยงานให้เป็นผู้รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ตามที่ คณะอนุกรรมการฯ เห็นสมควร (๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม แห่งชาติมอบหมาย

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง ได้หารือในที่ประชุมในประเด็นการเพิ่มผู้แทน สำนักงานศาลปกครองเป็นอนุกรรมการ เนื่องจากในปัจจุบันสำนักงานศาลปกครองได้ดำเนินการแก้ไข พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง เพื่อให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาทในคดีปกครองซึ่งได้นำขึ้นทูลเกล้าฯประกาศใช้เป็นกฎหมาย และยังคงมีความสอดคล้องกับร่างแผน แม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมและพัฒนากระบวนการ ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาททั้งทางอาญา ทางแพ่งและพาณิชย์ และทางปกครอง เพื่อให้การดำเนินงาน การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทมีความเชื่อมโยงและครอบคลุมทั้งระบบ

๒. คณะบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่าของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้มีข้อสังเกตในเรื่ององค์ประกอบของอนุกรรมการว่าควรจะมีผู้แทนภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจาก อนุกรรมการชุดดังกล่าวนี้จะต้องพัฒนาและขับเคลื่อนกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททั้งของหน่วยงาน ภาครัฐและภาคประชาชน

๓. เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้สอบถามในประเด็นผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี ว่ามีความประสงค์จะแต่งตั้งผู้แทนจากหน่วยงานใดในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อจะได้แต่งตั้งผู้แทน เป็นองค์ประกอบได้อย่างเหมาะสมและตรงตามเจตนารมณ์ของการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการชุดดังกล่าว ทั้งนี้ ได้เสนอให้แต่งตั้งผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นองค์ประกอบ เนื่องจากมีภารกิจการตรวจราชการ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ

๔. ศาสตราจารย์พิเศษกิติพงษ์ อรุณพัฒน์พงศ์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายแพ่งและ พณิชย์ ได้มีข้อซักถามในประเด็นความเชื่อมโยงระหว่างร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. กับคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ในการนี้ อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (ผู้ให้ข้อมูล) ได้ชี้แจงในประเด็นดังกล่าวว่า การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นนโยบายที่คณะกรรมการพัฒนาการ บริหารงานยุติธรรมแห่งชาติให้ความสำคัญมาอย่างต่อเนื่อง และยังคงมีความเชื่อมโยงกับการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมและพัฒนากระบวนการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาททั้งทางอาญา ทางแพ่งและพาณิชย์ และทางปกครอง ภายใต้ร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓

๕. ประธานกรรมการ ได้มีข้อสังเกตให้เพิ่มเติมข้อมูลพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในบทเกริ่นนำของคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อที่จะได้สามารถเชื่อมโยง การดำเนินงานตามภารกิจของแต่ละหน่วยงานที่เป็นองค์ประกอบของอนุกรรมการ ส่วนในประเด็นการให้ ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นผู้แทนในคณะอนุกรรมการนั้น สามารถดำเนินการได้โดยเสนอให้ ภาคประชาชนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในคณะอนุกรรมการ

/มติที่ประชุม...

มติที่ประชุม เห็นชอบร่างคำสั่งคณะกรรมการส่งเสริม พัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงาน การใกล้เคียงข้อพิพาท และมอบหมายฝ่ายเลขานุการประสานกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเพิ่มเติมข้อมูล พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการใกล้เคียงข้อพิพาทในบทเกริ่นนำของคำสั่ง และปรับองค์ประกอบ คณะอนุกรรมการโดยให้เพิ่มผู้แทนสำนักงานศาลปกครองเป็นอนุกรรมการ และปรับผู้แทนสำนัก นายกรัฐมนตรีเป็นผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้ เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จให้ฝ่ายเลขานุการ เสนอประธานกรรมการพิจารณาลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ ต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ
ไม่มี

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๓๐ น.

(นางสาวกมลชนก ดุริยประกิจ)
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ
ผู้จดยางงานการประชุม

(นางสาวปริยานุช สันติวงศ์)
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการพิเศษ รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการพัฒนาการ
บริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ
ผู้จดยางงานการประชุม

(นายวัลลภ นาคบัว)
ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ
ผู้ตรวจจดยางงานการประชุม